

BESLUT

Datum
2013-11-27

Ärendenummer
511-731-2012

BILDANDE AV NATURRESERVATET SKÄRGÖL I LESSEBO KOMMUN

BESLUT

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) området Skärgöl som naturreservat. Gränsen för naturreservatet ska vara den gräns som utmärks i fält med bifogad karta (bilaga 1) som underlag.

För att uppnå syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter ska gälla för reservatet, se nedan under RESERVATSFÖRESKRIFTER.

Länsstyrelsen fastställer bifogad skötselplan (bilaga 2) för reservatets långsiktiga vård.

SYFTET MED RESERVATET

Syftet med naturreservatet är att bevara och utveckla ett område med slätterängar, öppna och trädbärande betesmarker och åkerslänter som har en värdefull flora. De växter och djur som är knutna till dessa miljöer och till gamla grova lövträd ska kunna leva vidare och öka i mängd. Särskilt ska den sällsynta orkidén vityxne främjas.

Naturreservatet ska främja allmänhetens möjligheter till friluftsliv med natur- och kulturupplevelser. Ett urval av områdets kulturspår ska framhävas.

Syftet ska uppnås genom att:

- områdets skyddsvärda naturmiljöer bevaras genom föreskrifter som förhindrar skogsbruk och olika typer av exploatering,
- hävden fortsätter i form av slätter och bete,
- hamling av ädellöv fortsätter och utökas till fler träd,
- hagmarksekar friställs,
- lövträd ska få utvecklas till att bli gamla och grova,
- delar av området tillgängliggörs för friluftsliv.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden i naturreservatet

Utöver förbud och föreskrifter i annan lagstiftning är det förbjudet att:

1. bedriva täkt av berg, sten, grus, sand, lera, jord, torv eller annan jordart
2. borra, spränga, schakta, gräva, dämna, dika, fylla ut, tippa, anordna upplag eller utföra annan liknande åtgärd på land eller i vatten

Anmärkningar:

I. Tillfälligt upplag för jord- och skogsbruk får ske efter samråd med förvaltaren.

II. Sten som samlas ihop i samband med åkerbruk får läggas på plats som i nutid använts för detta ändamål eller på plats som anvisas av förvaltaren.

3. anlägga väg, parkeringsplats eller vändplats
4. ta bort eller skada stengärdesgård, odlingsröse eller annan kulturlämning
5. uppföra byggnad, ledning, mast, vindkraftverk eller annan anläggning

Anmärkningar:

I. Länsstyrelsen kan godkänna uppförande av jaktorn på lämplig plats och om behov finns.

II. Länsstyrelsen kan godkänna uppförande av anordning för tamboskap t.ex. vindskydd eller insamlingsfälla.

6. avverka, gallra, beskära, röja, så, plantera träd eller buskar eller utföra annan skogsbruksåtgärd eller skada enskilda träd eller buskar

Anmärkningar:

Länsstyrelsen kan ge sitt godkännande till att ta upp och underhålla siktgata för jaktens behov på lämplig plats och om behov finns.

7. skada, ta bort eller upparbeta dött träd, vindfälle eller döda grova grenar
8. sprida bekämpningsmedel, gödsel, kalk eller annat jordförbättringsmedel
9. ändra växt- och djurlivets sammansättning genom att föra in, så eller plantera ut arter
10. utfodra vilt, sätta upp saltsten för vilt eller anlägga åtel utan Länsstyrelsens godkännande
11. sätta upp tavla, skylt, affisch, snitsel eller liknande
Anmärkning: Jaktpass får markeras med diskret skylt.
12. rutinmässigt eller förebyggande behandla betesdjur med avmaskningsmedel
13. tillskottsutfodra tamboskap, annat än i anslutning till stallet.
14. låta tamboskap vinterbeta om vinterbetet orsakar söndertrampning och gnag på träd.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för akuta reparationsåtgärder på ledning eller för normalt underhåll av befintlig väg. Del av träd i ledningsgata eller som hindrar framkomligheten på väg, åker eller tomt får kapas och flyttas inom reservatet.

Grävning/schaktning i vägområde eller normalt underhåll i ledningsgata samt borttagande eller ersättning av ledning ska inte hindras av föreskrifterna men ska alltid först godkännas av Länsstyrelsen.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar iordningställs och åtgärder vidtas:

1. utmärkning av reservatsgräns och information om reservatet
2. åtgärder som behövs för att bevara och utveckla naturvärdena och som preciserats i fastställd skötselplan:
  - slåtter, betesdrift och stängsling (uppsättning/reparation/nedtagning) om inte markägaren själv utför eller låter utföra detta
  - naturvårdsinriktade skötselåtgärder såsom röjning, avverkning av barrskogsbestånd, frihuggning av äldre lövträd, hamling samt sådd/plantering av lövträd och buskar och örter
  - naturvårdsbränning
  - skapande av död ved såsom lågor, rakor, högstubbar och hålträd
  - uppläggning av grenar och trädstammar i faunadepå
  - åtgärder för vändning av ytjord och skapande av jordblottor
  - igenläggning eller dämning av diken
  - användning och tagande av väg för att utföra skötselåtgärder.
3. iordningställande av anordningar för allmänheten i form av parkeringsplats, informationstavlor, strövstigar och rastplats
4. åtgärder för vetenskaplig undersökning som i förväg godkänts av Länsstyrelsen
5. tillfälliga upplag i samband med skötselåtgärder

Länsstyrelsen ansvarar för att skötselåtgärder enligt fastställd skötselplan utförs. Utfallande virke i samband med åtgärder, som utförs med stöd av föreskrifter och skötselplan, tillfaller staten om inget annat avtalats med markägaren.

C. Föreskrifter för allmänheten med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet och om ordningen i övrigt inom området

Utöver förbud och föreskrifter i annan lagstiftning är det förbjudet att:

1. skada naturföremål eller ytbildning, t.ex. genom att gräva, borra, måla eller mejsla
2. fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående eller omkullfallna träd och buskar
3. plocka, skada eller gräva upp örter, svampar, lavar och mossor eller andra växter annat än plockning av enstaka exemplar av icke-fridlysta arter. Bär och matsvamp får plockas för husbehov
4. samla in insekter, snäckor, maskar eller andra ryggradslösa djur annat än enstaka exemplar av icke-fridlysta arter
5. störa eller skada djurlivet, t.ex. genom närgånget uppträdande vid bo- eller lekplats
6. framföra eller parkera motordrivet fordon eller släpvagn annat än på anvisad väg och iordningställd parkeringsplats
7. tälta mer än en natt (får dock inte ske inom anordnad rastplats)
8. övernatta i bil, husbil eller husvagn
9. elda, annat än på anvisad plats
10. sätta upp tavla, fågelholk, skylt, affisch, snitsel, konstföremål eller liknande utan Länsstyrelsens godkännande
11. bedriva tävlings-, övnings-, lägerverksamhet eller liknande utan godkännande från Länsstyrelsen.

Från föreskrifterna under C undantas åtgärder för vetenskaplig undersökning som i förväg godkänts av Länsstyrelsen.

BESLUT

Datum
2013-11-27

Ärendenummer
511-731-2012

Föreskrifterna utgör inte hinder för förvaltaren att utföra de åtgärder som framgår av ovan angivna B-föreskrifter, som behövs för reservatets vård och skötsel eller utföra uppföljning av bevarandestatus.

Föreskrifterna under C träder i kraft den dag som framgår av kungörandet, se nedan. Föreskrifterna gäller även om de överklagas.

Med Länsstyrelsens godkännande enligt föreskrifterna ovan avses inte en dispens- eller tillståndsprövning utan endast att Länsstyrelsen i skriftlig form ger sitt godkännande till en åtgärd efter att denna beskrivits på lämpligt sätt.

Utöver ovan angivna föreskrifter gäller annan lagstiftning, bl.a. miljöbalken, jaktlagstiftning, terrängkörningslagen, kulturminneslagen.

Enligt 7 kap 28a § miljöbalken krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område.

BESKRIVNING AV OMRÅDET

Odlingslandskapet kring Kulla och Skärgöl är beläget på en oval moränhöjd, drumlin, och domineras av stora arealer naturbetesmarker med lång kontinuitet i hävden. Här finns slätterängar, öppna och träd- och buskbärande betesmarker och åkrar. En mängd kulturhistoriska lämningar såsom husgrunder, brunnar och källor, stentippar, odlingsrösen, äldre åkrar mm påträffas i betesmarkerna. Den gamla landsvägen som går genom området, kantas av vällagda stenmurar och en allé med äldre lövträd. Vegetationen i området är varierad och hävdgynnad. Vissa delar hyser en mycket artrik flora, såsom kattfot, slättergubbe, gökblomster, jungfru Marie nycklar, darrgräs och slätterfibbla samt den sällsynta orkidén vityxne. En utförligare beskrivning av området hittas i skötselplanen, bilaga 2.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Området har sedan många år uppmärksammats i Länsstyrelsens ängs- och betesmarksinventeringar, som ett område med särskilt höga värden. De mest artrika ängs- och betesmarkerna ingår i EU:s nätverk för värdefull natur, Natura 2000.

De trädbärande betesmarkerna kring Kulla och Skärgöl uppmärksammades 1998 i Skogsvårdsstyrelsens sk. Nyckelbiotopsinventering där två nyckelbiotoper* identifierades.

I februari 2012 inkom fastighetsägaren till Skärgöl 1:7 med en anmälan till Länsstyrelsen om områdesskydd på fastigheten. Anmälan gjordes inom ramen för projektet Kompletterande metoder för skydd av värdefull natur i skogsmark - KOMET**. Under våren 2012 genomfördes en prioritering bland de anmälningar som dittills kommit in inom KOMET och Skärgöl var ett av de områden som befanns ha tillräckligt höga naturvärden för att kunna prioriteras för områdesskydd.

*Nyckelbiotop är ett skogsområde som från en samlad bedömning av biotopens struktur, artinnehåll, historik och fysiska miljö idag har mycket stor betydelse för skogens flora och fauna. Där finns eller förväntas finnas rödlistade arter.

**KOMET-projektet är ett regeringsuppdrag som genomförs i samverkan mellan Naturvårdsverket, Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen i syfte att ge markägare större möjligheter att själva ta initiativ till områdesskydd. Projektet pågår under åren 2010-2014 i fem län.

BESLUT

Datum
2013-11-27

Ärendenummer
511-731-2012

Under 2012 har en naturvärdesinventering av kryptogamer gjorts av Fennicus natur genom Mikael Hagström och ett underlag till skötselplan har tagits fram av Ekologa genom Jonas Wäglind. Beslut och skötselplan har sedan upprättats av Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen har under 2012 och 2013 låtit Värderingsbyrån i Sydost AB värdera det intrång som föreskrifterna medför på den del av fastigheten som ingår i reservatet.

Sakägare inom området har förelagts att komma in med eventuella synpunkter/erinringar. Myndigheter, ideella föreningar m.fl. har samtidigt lämnats tillfälle att yttra sig över förslaget. Följande yttranden har kommit in:

Dennis Hildingsson, fastighetägare, har synpunkter på utbredningen av skötselområde 1b, d.v.s. slåtterängen. Avgränsningen försvårar skötseln av betesdjuren.

Kommunsstyrelsen i Lessebo kommun har beslutat att uppdra till Plan- och miljönämnden att för Lessebo kommuns del lämna synpunkter. Plan- och miljönämnden är mycket positiv till att Skärgöl blir naturreservat.

Sveaskog har inget att erinra utan tycker att skötselplanen och beslutet är väl genomarbetade.

Sveriges geologiska undersökning (SGU) har inga synpunkter på bildandet av naturreservatet.

Kronobergs Ornitologiska Förening (KOF) välkomnar bildandet av naturreservatet. KOF har inga invändningar mot skötselplanen, men önskar att all jakt uteblir i det föreslagna området.

E.ON förutsätter att befintliga anläggningar kan vara kvar i sitt nuvarande läge, att åtgärder för drift och underhåll kan utföras vid behov, att tillträde med fordon och maskiner ej försvåras samt att E.ON Elnät inte drabbas av några kostnader till följd av bildandet av naturreservatet.

Trafikverket påtalar att rv 28 som reservatsområdet gränsar till är av riksintresse för kommunikationer. Trafikverket ser en viss otydlighet i var reservatsgräsen går i förhållande till rv 28. Trafikverket förutsätter att reservatsgränsen går utanför vägområdet för rv 28 och att den skrivning om anmälan till länsstyrelsen för åtgärder såsom grävning mm inom vägområdet som finns i reservatsbestämmelserna således inte gäller för väg 28. Under denna förutsättning har Trafikverket inget att erinra mot förslaget till naturreservat.

MOTIVERING

Stora delar av området har i länets naturvårdsprogram erhållit klass 2 på en tregradig skala där klass 1 är det högsta värdet, vilket betyder att området har mycket stora naturvärden.

Skärgöl är av riksintresse för naturvården (Kulla NRO 07046), enligt Naturvårdsverkets beslut 1988-09-19. Områden av riksintresse för naturvård ska enligt hushållningsbestämmelserna i 3 kap 6 § MB skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön

Reservatsbeslutet strider inte mot Lessebos kommunala översiktsplan eller detaljplan.

Två nyckelbiotoper är registrerade i Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering.

Flera rödlistade arter har hittats i området. Framförallt kärlväxter och lavar men även evertebrater, fåglar och en svamp. De flesta av arterna är knutna till slätterängar eller äldre lövträd samt grov och död ved.

Död ved i olika former och nedbrytningsstadier är en viktig livsmiljö för många organismer, inte minst insekter. Tillgången på död ved i svenska ädellövskogar och betesmarker är generellt sett liten och många vedlevande arter är på gränsen till utrotning på grund av brist på lämpligt substrat. Därför finner Länsstyrelsen det motiverat att bevara och kontinuerligt återskapa och initiera bildandet av död ved till dess att en naturlig dynamik kan upprätthålla arternas behov.

Bevarandet av naturvärdena går inte att förena med ett ekonomiskt skogsbruk eller exploatering och ett långsiktigt skydd kan endast garanteras genom att ett naturreservat inrättas. Utan ett beslut om

bildande av naturreservat riskerar de höga naturvärdena gå förlorade genom avverkning eller igenväxning. Förutsättningarna att bevara områdets biologiska mångfald och livsmiljöer bedöms som goda om bevarandemålen uppfylls, i enlighet med fastställd skötselplan.

Plockning av växter (annat än enstaka exemplar samt bär och svamp för husbehov) och åverkan på levande eller döda träd är inte tillåtet eftersom det kan skada de biologiska värdena i området.

Det är inte önskvärt att styra vilt från intilliggande områden in i reservatet eller till vissa platser i reservatet. Stödutfordring av vilt och anläggning av åtel får därför ej ske utan skriftligt godkännande från Länsstyrelsen. Länsstyrelsen ska då bedöma nyttan och tillse att utfodring sker på ställen där de åsamkar minsta möjliga skada eller störning.

Länsstyrelsen bedömer att jakt kan bedrivas i området på ett säkert och icke störande sätt. Om behov finns och för att jakt ska kunna bedrivas på ett säkert sätt får Länsstyrelsen godkänna att jaktorn byggs och att siktgator tas upp och underhålls. Det är Länsstyrelsens uppgift att se till att jaktorn och siktgator placeras så att besökarnas upplevelse av naturområdet inte störs.

Föreskrifter utgör inte hinder för normalt underhåll av väg och ledningar. Riksväg 28, inklusive hela vägområdet, ingår inte i reservat.

Beslutet följer riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden, samt Sveriges miljökvalitetsmål. Bildandet av naturreservatet Skärgöl bidrar till att uppfylla miljökvalitetsmålen "Levande skogar" och "Ett rikt växt- och djurliv".

Länsstyrelsen anser, vid en intresseprövning enligt 7 kap 25 § miljöbalken, att reservatsföreskrifternas utformning innebär en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas och det intrång detta innebär för enskilds rätt att använda mark och vatten. Reservatsbildningen är förenlig med miljöbalkens mål i 1 kap. 1§ och bestämmelserna om hus hållning med mark och vatten i 3 och 4 kapitlen miljöbalken samt med översiktsplanen för Lessebo kommun.

BESLUT

Datum
2013-11-27

Ärendenummer
511-731-2012

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att den föreslagna ordningsföreskriften enligt 7 kap 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

FÖRORDNANDE OM KUNGÖRELSEDELGIVNING

Länsstyrelsen förordnar, med stöd av 49 § delgivningslagen (2010:1932) jämfört med 27 § förordningen om (1998:1252) områdesskydd enligt miljöbalken m.m., att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse. Kungörelsen ska inom 10 dagar införas i tidningarna Smålandsposten och Post och Inrikes Tidningar.

Delgivningen ska anses ha skett två veckor efter dagen för detta beslut, förutsatt att kungörelsen inom 10 dagar från beslutet införts i ovan nämnda tidningar.

Beslutet hålls tillgängligt på Länsstyrelsen, Kungsgatan 8, Växjö och på Länsstyrelsens hemsida, www.lansstyrelsen.se/kronoberg

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas genom skrivelse till regeringen. Överklagandet ska dock skickas in till Länsstyrelsen i Kronobergs län, 351 86 VÄXJÖ. Länsstyrelsen måste ha fått överklagandet senast den 2 januari 2014, annars kan inte regeringen pröva överklagandet.

Överklagandet bör innehålla följande:

- hänvisning till detta beslut, dnr 511-731-2012
- vad som ska ändras och varför
- namnteckning, namnförtydligande och adressuppgifter
- eventuella handlingar som stöder överklagandet.

UPPLYSNINGAR

Beslut i ärendet har fattats av länsråd Lennart Johansson.

I den slutliga handläggningen av ärendet, i vilket Sara Lamme varit föredragande, har också enhetschefen för miljövard Thomas Persson, funktionsledaren för naturskydd Elisabet Ardö, naturvårdshandläggaren Per Ekerholm, miljöjuristen Henrik Skanert, planarkitekten Patrik Karlsson, och arkeologen Markus Boxe deltagit.

Lennart Johansson

Sara Lamme

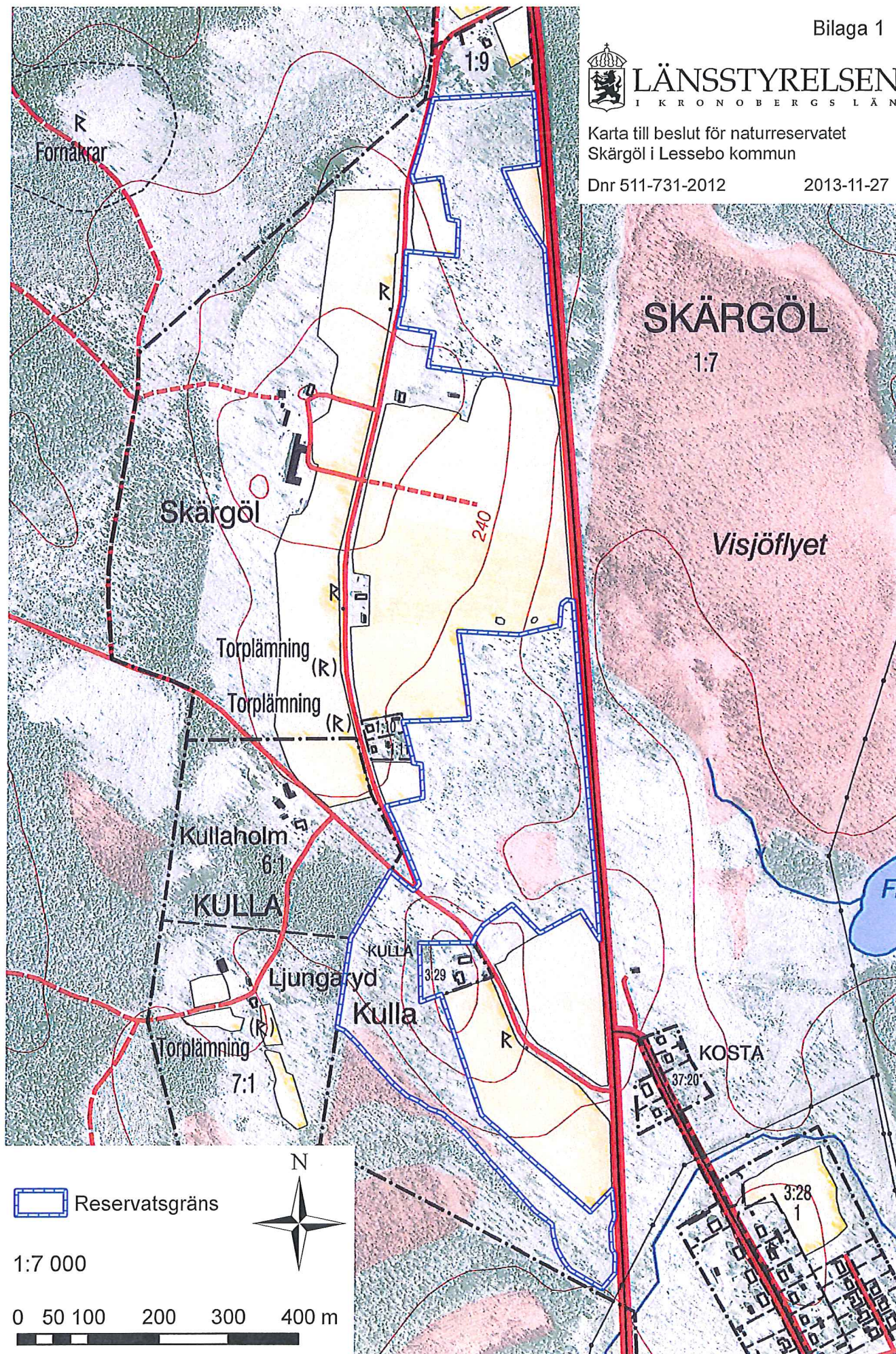
DELGIVNINGSSÄTT

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling, ortstidning samt i Post- och Inrikes Tidningar.

BILAGOR

1. Beslutskarta
2. Skötselplan inklusive kartor
3. Översiktskarta
4. Miljöbalkens regler om naturreservat
5. Hur man överklagar
6. Sändlista med sakägarförteckning

 Reservatsgräns

1:7 000

0 50 100 200 300 400 m